Lauri Leskinen

13.2.2026

TEKNISEN KAUPAN LIITON KIRJALLINEN ASIANTUNTIJALAUSUNTO EDUSKUNNAN TALOUSVALIOKUNNALLE

KAA 7/2025 vp Krääsätalous kuriin – suomalaisyritysten ja kuluttajien oikeuksien puolesta

Teknisen Kaupan Liitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Keskitymme lausunnossa maahantuonnin haasteisiin ko. asiassa.

Teknisen kaupan alan yritykset tuovat maahan mm. kuluttajakäyttöön tarkoitettuja puutarha- ja sähkötyökaluja, akkuja, paristoja sekä moottoriajoneuvoja ja välittävät niitä edelleen jälleenmyyjille kuluttajakauppaan.

Kansalaisaloitteen esiin nostamat ongelmat ovat kiistattomat ja Teknisen Kaupan Liitto yhtyy aloitteen tavoitteeseen ratkaista EU:n ulkopuolelta tulevan verkkokauppatuonnin aiheuttamia haasteita.

Suomalainen yhteiskunta kohtaa kasvavia ongelmia EU:n ulkopuolelta tulevasta verkko-kauppatuonnista, sillä se aiheuttaa riskejä terveydellemme ja turvallisuudellemme, vaarantaa kiertotalouden toimivuuden ja vääristää kilpailua. Kilpailuvääristymää lisää EU-sisämarkkinoille toimiville yrityksille jatkuvasti lisättävät velvoitteet, joista EU:n ulkopuolelta tuotteita välittävät verkkoalustat ja niillä toimivat yritykset voivat tosiasiasiallisesti välttyä. Kilpailuvääristymä vähentää myös valtion verotuloja alemman alv-kertymän sekä ansiotulo- ja yhteisöverokertymän kautta. Veromenetykset olivat Kaupan liiton selvityksen mukaan noin 70–295 miljoonaa euroa vuodessa jo vuoden 2024 pakettivolyymillä.

Suomeen saapuvien, suoraan kuluttajalle lähetettävien, enintään 150 euron arvoisten tavaralähetysten määrä kahdeksankertaistui vuodesta 2023 vuoteen 2024, ollen volyymiltaan 28 miljoonaa tavaraerää. Vuonna 2024 EU-maihin tuli yhteensä 4,6 miljardia lähetystä. Viime vuonna Suomessa EU:n ulkopuolisten tavaraerien määrä kasvoi edelleen 46 prosenttia ollen 40,5 miljoonaa. Tavaraerien kokonaismäärästä 98,5 prosenttia saapui Kiinasta.

Yhdysvaltojen Kiinalle asettamien tuontitullien seurauksena on nähtävissä, että Kiinan ylituotantoa ohjautuu Euroopan markkinoille ja Suomeen verkkoalustojen kautta.

Toistaiseksi komissio tai Suomen hallitus eivät ole esittäneet riittäviä ja tehokkaita toimia verkkoalustoihin ja kolmansista maista tulevaan kuluttajatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi.

Mistä kilpailuvääristymä muodostuu?

Tuoteturvallisuudesta aiheutuvat kustannukset

Teknisen kaupan alan yrityksen toimesta maahantuotuihin tuotteisiin voi luottaa. Suomalaisilla kuluttajilla on kuitenkin myös mahdollisuus ostaa suoraan ulkomaisista, EU:n ulkopuolisista verkkokaupoista tuotteita. Kaikki näissä kanavissa kaupan olevat tuotteet eivät täytä eurooppalaisia tuoteturvallisuusvaatimuksia. Halpa hinta houkuttaa, suomalaiset kaupan alan yritykset maksavat 35-39 %

kalliimpaa hintaa EU-standardit täyttävistä tuotteista, sisältäen myös yrityksen omavalvonnan ja ulkopuolisilta ostettavan auditoinnin kustannukset. EU:n ulkopuoliset etäkaupat välttävät usein nämä kulut, sillä tuotteet eivät usein täytä EU-vaatimuksia. Luvut perustuvat Kaupan liiton selvitykseen.

Kierrätyskustannukset

Suomalaiset maahantuojat hoitavat lakisääteiset velvoitteensa. Käytännössä kaikkien, myös EU:n ulkopuolelta tilattujen tuotteiden jätehuollon ja kierrätyksen kustannukset jäävät Suomessa toimivien yritysten harteille, mikä heikentää entisestään niiden kilpailuasemaa. EU:ssa tuottajavastuun ideana on edistää kiertotaloutta niin, että jokainen markkinoille tuotteita saattava yritys, kuten kauppa, vastaa myymiensä tuotteiden jätehuollon ja kierrätyksen kustannuksista niiden elinkaaren lopussa.

Tuottajavastuun ansiosta kuluttajat voivat kierrättää tuottajavastuun alaiset tuotteensa, kuten paristot ja akut, sähkö- ja elektroniikkalaitteet sekä pakkaukset, maksutta. EU:n ulkopuoliset toimijat ovat usein tuottajavastuun vapaamatkustajia eli jättävät tuottajavastuurekisteröinnin tekemättä ja hyötykäyttömaksut maksamatta.

Tietosuojan noudattamisen puutteet

Kiinalaisia alustayritysten on epäilty rikkovan EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (GDPR). Useat kiinalaiset alustat ovat kertoneet lähettävänsä eurooppalaisten dataa Kiinaan säilytettäväksi. GDPR:n mukaan tiedon siirtäminen EU:n ulkopuolelle on sallittua vain rajoitetusti. Suomalaisille yrityksille tietosuoja-asetus on eniten hallinnollista taakkaa ja kustannuksia aiheuttava yksittäinen sääntelykokonaisuus (EK:n selvitys 2025 Saantelykustannuksia-koskeva-selvitys_EK_6.11.2025.pdf).

Etäkaupan tullittomuus 150 € saakka

Tilaukset EU:n ulkopuolisista etäkaupoista ovat vielä toistaiseksi tullittomia 150 € saakka. Sen sijaan suomalaiset kaupan yritykset maksavat EU:n ulkopuolisista tuotteista tullin. Komission on osana esittämäänsä tulliuudistusta ehdottanut tullivapausrajan poistoa vuoden 2028 aikana. Tulliuudistus on parhaillaan EU-instituutioiden käsiteltävänä. Tullivapausrajan poiston voimaantulon lopullinen ajankohta on vielä avoinna, ja se voi venyä suunnitellusta ajankohdasta. EU-neuvosto on päättänyt ottaa väliaikaisesti käyttöön kiinteän kolmen euron tullin 1.7.2026 alkaen. Tulli koskee alle 150 euron arvoisia, markkinapaikkojen EU:n ulkopuolelta eurooppalaisille kuluttajille välittämiä lähetyksiä. Väliaikainen tulli on voimassa, kunnes tulliuudistuksen mukainen 150 euron tullivapausraja saadaan lopullisesti poistettua. Vielä tällä hetkellä vähäarvoiset lähetykset saapuvat kuitenkin Euroopan unioniin tullitta, mikä johtaa epäreiluun kilpailuun EU:ssa toimivien kauppojen kannalta. Epävarmaa on, miten kesällä voimaan astuva tullimaksu tosiasiassa vaikuttaa lähetysmääriin maksun ollessa suhteellisen vähäinen.

Millaiset ovat kilpailuvääristymän yhteiskunnalliset vaikutukset Suomessa?

Vähemmän työpaikkoja

EU:n ulkopuoliset etäkaupat saavat perusteetonta kilpailuetua EU-velvoitteiden noudattamatta jättämisestä. Tämän seurauksena kotimaisten yritysten edellytykset kilpailla tasapuolisin ehdoin ei toteudu ja kotimaisten yritysten kilpailukyky heikkenee. Tämä johtaa myös työpaikkojen määrän supistumiseen sekä maahantuojien, että jälleenmyyjien yrityksissä sekä kaupan alihankinta-ketjussa kotimassa.

Vähemmän verotuloja

Tullin tilaston mukaan vuonna 2024 Suomi sai EU:n ulkopuolelta tehdyistä alle 150 euron arvoisista verkko-ostoksista verotuloja vain 29,4 miljoonaa euroa. Jos nämä ostokset olisi tehty kotimaisista kaupoista, verokertymä olisi ollut jopa 324,2 miljoonaa euroa, mikä on 11-kertainen nykytilanteeseen verrattuna. Jos verkko-ostokset olisivat korvautuneet vain 30-prosenttisesti Suomesta tehdyillä ostoksilla, kotimaahan jäänyt verokertymä olisi ollut silloinkin 97,2 miljoonaa euroa eli yli kolminkertainen Suomen saamiin verotuottoihin verrattuna. Laskelmat perustuvat Kaupan liiton tekemään selvitykseen, jossa on huomioitu ALV-tulot, yhteisöverot ja työn verotus. Menetykset kohdistuvat sekä maahantuojille, että jälleenmyyjille.

Kiertotalouden vaarantuminen

Elinkaarensa lopussa tuotteet päätyvät samoihin keräys- ja kierrätysjärjestelmiin. Ongelmia aiheutuu vertaiskaupassa, second-hand-kaupassa ja tuotteiden raaka-aineiden uudelleen käytössä, kun krääsä tukkii kiertokaupan kanavat. Tuotteet, jotka sisältävät EU-alueella kiellettyjä aineita, tai joista puuttuu vaatimusten mukaiset pakkausmerkinnät, kierrätysprosessiin päätyessään ne haittaavat tai pahimmillaan jopa estävät kierrätyksen tai uusiomateriaalien käytön.

Puutteellinen tuoteturvallisuus

Kolmansien maiden markkinapaikoilla myytävät tuotteet eivät useinkaan vastaa eurooppalaisia vaatimuksia merkintöjen, jäljitettävyyden tai tuoteturvallisuudesta. Tämä käy ilmi eri viranomaisten, kuten Tukesin, ja järjestöjen tekemistä koeostoista. Suomessa tuoteturvallisuuden taso on varsin korkea ja kuluttajat ovat voineet luottaa ostamiensa tuotteiden olevan turvallisia. EU:n ulkopuolinen etäkauppa uhkaa romuttaa hyvän tuoteturvallisuuden tason Suomessa.

Teknisen Kaupan Liiton kanta Krääsätalous -kuriin kansalaisaloitteeseen

Teknisen Kaupan Liitto yhtyy kansalaisaloitteen perusteluissa nostettuihin huoliin, ja pitää välttämättömänä, että niihin puututaan pikaisesti ja vaikuttavasti. Eduskunnan tulee edellyttää hallitusta ryhtymään toimiin kansalaisaloitteessa esitettyjen ongelmien ratkaisemiseksi.

Korostamme, että esitettyjen ongelmien ratkaisemiseksi tarvitaan laaja, EU:n laajuista keinovalikoima, sillä EU:n ulkopuolisen etäkaupan tuomat ongelmat ovat edellä esitetyn mukaisesti moninaiset. Koska samojen säätöjen puuttuminen EU-sisämarkkinalla toimivien yritysten ja EU:n ulkopuolisen etäkaupan toimijoiden välillä koskee kaikkia EU-maita, on tasapuolisten toimintaedellytysten varmistaminen viimekädessä tarve toteuttaa EU-tasoisella ratkaisulla.

Verotus on kankea ja vaikeasti kohdennettava väline suitsemaan etäkaupan ongelmia. Pidämme verotusta parempana keinona kansallisen käsittelymaksun asettamista EU:n ulkopuolelta suoraan kuluttajille toimitetuille lähetyksille. Käsittelymaksu voisi olla porrastettu esimerkiksi mahdollisen riskin mukaan. Sähkölaitteissa maksu olisi suurempi kuin vähäriskisemmissä tuotteissa.

Markkinoinnin rajoittamisen osalta pidämme hyvänä ja tarpeellisena, että kolmansista maista tuotteita välittävien verkkoalustojen epäasialliseen ja aggressiiviseen markkinointiin puututaan. Kuluttajamarkkinointia koskeva sääntely on jo nykyisin varsin tiukkaa ja mahdollistaisi viranomaisille tehokkaiden seuraamusten asettamisen, mikäli valvontaa kohdennettaisiin riskiperusteisesti näihin toimijoihin.

Teknisen Kaupan Liiton esittämät kansalliset ratkaisuesitykset

Yhteenveto ehdotetuista kansallisista toimista

- *Suomen hallitus tukemaan voimakkaasti alustojen vastuun lisäämistä EU-sääntelyllä*
- *Tasapuolisten kilpailuedellytysten varmistaminen Suomen EU-vaikuttamisen prioriteetteihin*
- *Työ- ja elinkeinoministeriölle kokonaisvastuu asiakokonaisuudesta*
- *Komission esittämä kansallinen, pysyvä task force käyntiin*

1. Suomen hallitus tukemaan alustojen vastuun lisäämistä EU-sääntelyllä

Alustojen vastuuta lisäämällä paikattaisiin lainsäädännöllisiä porsaanreikiä, joita digipalvelusäädökseen (engl. Digital Services Act, DSA) jäi. DSA mahdollistaa käytännössä nykyisin tuotteiden markkinoinnin ja myynnin EU-alueen kuluttajille, vaikka tuotteet eivät täyttäisi sisämarkkinoilla myytävien tuotteilta vaadittavaa vaatimuksenmukaisuutta.

Verkkoalustojen due diligence -velvoitteiden ja vastuuvelvollisuuden osalta on lainsäädännöllinen porsaanreikä, koska EU ei ole päivittänyt ennakoivasti velvoitettujen toimijoiden määritelmiä vastaamaan digitaalista aikakautta. Termit, kuten ”markkinoille saatettu”, ”saataville asettaminen”, ”talouden toimijat”, ”maahantuoja” jne., ovat pysyneet muuttumattomina vuosikymmeniä.

Tehokkain ratkaisu on luokitella verkkokauppapaikat taloudellisiksi toimijoiksi ja asettaa niille tuote- ja ympäristölainsäädännössä maahantuojille asetettujen due diligence -velvoitteiden kaltaiset velvoitteet, kun kenelläkään muulla EU:ssa ei ole tätä roolia.

Näiden lainsäädäntömuutosten edistämiselle tarvitaan vahva poliittinen tuki ja paine jäsenvaltioista.

2. Tasapuolisten kilpailuedellytysten varmistaminen Suomen EU-vaikuttamisen prioriteetteihin

Suomella on hyvät edellytykset vaikuttaa siihen, että tasapuolisten kilpailuedellytysten varmistaminen saataisiin vahvemmin komission agendalle. Toistaiseksi aihekokonaisuus ei ole ollut Suomen EU-vaikuttamisen prioriteeteissä. Mikäli komissiolta puuttuu poliittinen paine, nykytilanteeseen ei saada muutosta. Tällöin häviäjinä ovat suomalaiset yritykset ja koko suomalainen yhteiskunta. Työtä tasapuolisten kilpailuedellytysten varmistamiseksi Suomi voisi tehdä vahvemmin yhteistyössä muiden Pohjoismaiden kanssa.

3. Työ- ja elinkeinoministeriölle kokonaisvastuu asiakokonaisuudesta

Verkkokauppoihin ja -alustoihin liittyvät kysymykset ovat seitsemän eri ministeriön vastuulla: TEM (kilpailukyky ja toimivat markkinat), VM (vaikutukset verokertymään ja tulli-asiat), LVM (digisääntely), YM (ympäristövaikutukset, kiertotalous ja tuottajavastuu), OM (kuluttajansuoja), VNK (EU-politiikan koordinaatio), UM (kauppapolitiikka). Tästä seuraa, että kokonaisuuteen liittyvää tilannekuvaa, Suomen hallituksen politiikkaa ja virastojen toimia teemaa koskien ei riittävän tehokkaasti koordinoida.

Esitämme, että asiakokonaisuudelle olisi yksi vastuutaho valtionhallinnossa. Luontevin taho olisi työ- ja elinkeinoministeriö, sillä kyse on erityisesti yritysten kilpailukyvyn takaamisesta.

4. Komission esittämä kansallinen task force käyntiin

Verkkokauppatiedonannossa komissio esittelee kansallisten kuluttajansuoja-, tulli-, ja markkinavalvontaviranomaisten sekä digipalvelusäädöksen valvontaviranomaisten yhteistä task force -toimintaa. Komissio ilmaisee tukevansa kansallisten task forcejen perustamista.

Verkkoalustoja koskeva sääntely on pirstaleista, ja sen valvonta kuuluu lukuisille eri viranomaisille: Tulli, Verohallinto, Tukes, Pirkanmaan ELY, KKV:n kuluttaja-asiamies, Säteilyturvakeskus STUK ja Traficom. Viranomaisten välistä yhteistyötä on tarve tiivistää. Tanskan elinkeinoministeriö päätti joulukuussa 2024 perustaa kansallisen task forcen vahvistamaan ministeriöiden ja niiden alaisten virastojen yhteistyötä verkkoalustoihin liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi. Suomessa oli TEM:n johdolla määräaikainen kolmen kuukauden toimikaudella toiminut työryhmä, jonka työn lopputulokset ovat vielä julkaisematta. Teknisen Kaupan Liitto ehdottaa, että työtä jatkettaisiin ja Suomessa perustettaisiin TEM:n alaisuuteen pysyvämpi ryhmä huolehtimaan paremmasta koordinaatiosta ja tarvittavien toimien täytäntöönpanon seurannasta.

Lopuksi

Edellä mainittujen toimien rinnalla on tärkeä tukea kotimaisten kaupan alan yritysten kilpailukyvyn vahvistamista panostuksilla innovaatiorahoitukseen ja -toimintaan sekä aineettomaan arvonluontiin (mm. brändäys, ohjelmistot, data). Tarvitaan myös määrätietoisia toimia kuluttajien ostovoiman vahvistamiseksi. Suomalaiset kuluttajat ovat hyvin hintatietoisia, vahvempi ostovoima tukisi vastuullisempia kuluttajavalintoja ja mahdollistaisi useammalle kuluttajalle asianmukaisesti maahantuotujen, kotimaisen kaupan tuotteiden suosimisen arjen valinnoissaan.

Kuluttajien tietoisuutta tulisi lisätä EU:n ulkopuolisen etäkaupan riskeistä ja vaikutuksista, etenkin sähkölaitteiden osalta.

Lisätiedot:

Toimitusjohtaja Markku Uitto, Teknisen Kaupan Liitto, markku.uitto@tekninen.fi

Johtava asiantuntija Lauri Leskinen, Teknisen Kaupan Liitto, lauri.leskinen@tekninen.fi